Dr. Marberger Sándor:
Kórházak a prevenció szolgálatában,

(Tervvázlat.)

Magunkévá tehetjük azt a megállapítást, hogy a jó kórházaknak legfőbb kritériuma, hogy a b e t e g-gyógyításnak és a b e t e g s é g e k m e g e l ő z é s é n e k központjai legyenek.

Az első feltételre a lehetőséget a biológiai orvostudomány megadja; a másodikra − a prevenciónak valódi értelmében − még csak ezentúl kell felkészülnünk.

Ugyanis amióta a biológiai orvostudomány a bakteriológiával és a szociálhigienevel szerves kapcsolatba került, azóta az egyén nemcsak arra formál jogot, hogy a gyógyítható betegségből kigyógyulhasson, hanem mindazon tudnivalókat is meg; akarja szerezni, amelyek őt a betegségek m e g e l ő z é s é r e is képesíthessék.

A kórházaknak preventív .hivatásuk j e l e n l e g jóformán a fertőző betegeknek izolálásában merül ki; a j ö v ő b e n: a prevenció politikájának intézményes eszközeivé kell alakulniok.

A kórházakat ezen irány és jellegváltozásra, a beillesztenldő új állampolitika fogja kényszeríteni, amely az elpusztult emberélet-, erőnek és nemzeti vagyonértéknek pótlását a preventív jellegű, szociális politikum alkalmazásában fogja megoldani. Ezen politikumnak létjogosultsága azon az igazságion alapszik, hogy közegészségügyi viszonyaink nyomóruságának, a népünket apasztó betegségek javarészének, a nagyfokú csecsemő- és gyermekhalandóságnak okai végeredményben: társadalmunk szomorú s z o c i á l i s v i s z o n y a i b a n rejlenek.

De másféle ok is óriási szerepet játszik: s ez egyrészről a hiány, mely népünk egészségkultúra kis igényével, másrészről a tudatlanság, mely nála a higiénés követelményekkel szemben mutatkozik.

A bajok forrásául ez utóbbiakat is elismerik ugyan, de a kérdés szanálásakor számításba nem veszik s innen van az, hogy társadalmunk aránytalan vér- és vagyonáldozatot hoz még olyan szociális helyzetekben és körökben is, ahol annak elkerülhetésére a gazdasági helyzet az alkalmat megadnia.

Az egészségügy területére beillesztendő preventív politikának a jövőben ezen kettős okkal kell számot vetnie; mert ha népünkben az egészségkultúráinak igényét nem (ébreszthetjük fel, nem fejlesztjük, ha a higiénés követelményeket nem ismertetjük meg vele, akkor a szociális feljavítás eigymag! á ban a kívánt eredményt nem hozza meg. Mert egészségkultúra nélkül a higiénés eszközöket, lehetőségieket hiába kihaljuk fel; ha azok a népnek ősi hajlamával nem találkoznak, ha azokra igényt nem formál, akkor azokkal élni sem fog.

E tételt számos példával, statisztikával igazolhatjuk. (Dr. Marberger: »A nép szociál-higienés .igényének fejlesztése, tekintettel a tuberkulózisra.« »Gyógyászat« 1917 29-30. sz)

Aminthogy a maga helyén azt is igazolhatjuk, hogy az egészségkultúra hiányának milyen nagy része van abban, hogiy a vidék, főleg a falu közegészségügye annyira elmaradott; hogy őstermelő népességünknek halandósági száma (27) magasabb az országos átlagénál (25); hogy az okszerűtlen táplálás folytán évenkint 105 ezer gyermekéletet vesztünk, amiben ismét a kisbirtokosság leginkább részes; aminthogy tuberkulózis veszteségünknek is ez az osztály − a nemzet gerince − áldoz legtöbbet (48 ezer), holott e szociális betegségek elleni védekezésben − gazdaságilag − ez osztály nem áll erőtlenül.

E jelenségek követelik, hogy az egészségkultúrát intézményesen terjeszteni kell!

Erre vonatkozóan azt ajánljuk, hogy az egészségkultúrának a nép körében való terjesztése ezentúl ne képezze egyes idealistáknak a hivatását, az ne legyen időközönként fellángolt buzgalomnak a jele, hanem egy, e célt szem előtt

tartó szervezetnek legyen hivatásbeli feladata és kötelessége, aki azt állandóan ébrentartja és a megfelelő személyzettel (egészségügyi őrség) országosan intézi.

Erre a Társadalmi Múzeum kiválóan alkalmasnak bizonyulna. Ezen munkában a kórházaknak hathatósan részt kell venni, mert azokban, jelenlegi csekély számuk mellett is (összesen 426) népünknek nagy tömege (az 1914. évi statisztika szerint, 458.977 egyén) fordul meg és ott átlagosan 30 napig időzik.

Kötelezővé kell te n. ni, hogy a jövőben minden valamire való nagyobb kórházban egy arra alkalmas helyiségben, a fennjáró betegek (és a látogatóik) részére, az egészségkultúrát érintő fontosabb kérdésekről, népszerűen tartott, vetített képekkel szemléltetővé tett módon, rendszeres előadásokat tartsanak.

így elsősorban szóba kerül a tuberkulózis, az alkoholizmus, a nemi betegségek, a csecsemőtáplálás, a gyermeknevelés, a fertőző bántalmak stb.; azonkívül olyan gazdasági témák, melyeknek tanulságait a hallgatók esetleges gazdaságlos felsegítésükre is felhasználhatnak. (Többtermelés, baromfitenyésztés, kertészet, stb., stb.)

Ha a kórházaknak jövő típusa e kívánalom szerint alakul, ha a meglevők a pótlást ezen irányban megejtik, akkor elmondhatjuk, hogy a kórházak a modern orvostudomány és a társadalmi haladás természetszerű folyamatának és irányának megfelelve: a prevenciónak tökéletes eszközei lett e k.

A kórházakban ezentúl az egészségnek is legyen kápolnája, temploma, ahol népünkben az élet jogához való hitet ébrentarthassuk és megtaníthassuk – egészségesen élni!

Ezen szempontnak megfelelően a háborúadta szomorú alkalmat is ki kell használnunk, amidőn a legkülönbözőbb jellegű kórházakban népünknek ép az a klasszisa időzik, akikkel az egészésgkultúra kívánalmait elsősorban kell megismertetni.

*

E tervet elsősorban a hadvezetőségnek kellene gyakorlatilag megvalósítani, amivel kettős érdeket és kettős célt szolgíálna.

Az ilyen előadások, a kórházakban tartózkodó betegeknek

egyhangú életébe részben szórakoztató változást vinnének, ami kedélybeli felfrissülésük nyomán, egészségűikre is kedvező hatást gyakorolna − másrészt az egészségkultúrának népszerű és szélesterjedelmű megismertetését eredményeznék.

Emellett szól a háborúnak azon tapasztalata, hogy társadalmunk még soha annyira nem érdeklődött egészségügyi kérdések iránt, mint napjainkban; aminek magyarázata kézenfekvő.

A háborúnak egy másik eredményét sem szabad kihasználatlanul hagyni. Ugyanis a népek milliói, a haza szolgalatában állván, az egészségügyi intézmények és intézkedéseknek olyan nagy tömegével és különféleség ével ismerkedtek meg, ami háború nélkül egyenesen elképzelhetetlen lett volna. Százezrek, kórházban tartózkodásuk alatt, az orvosi segedelemnek igénybevételével megbarátkoztak; azonkívül ottlétüknek ideje alatt a társaikkal való bensőbb érintkezés, olvasás, oktatás által az á l t a l á n o s k u l t ú r á n a k − a nagy tömegre értve − soha nem sejtett fokára emelkedtek, úgy, hogy helyrehozhatatlan mulasztás lenne, ha népünknek ezen p s y c h i k a i á t a l a k u l á s á t, e l e v e n k u l t ú r b e n y o m á s a i t ébren nem tartanok és nem fejlesztenők tovább.